

hold ved en Lønningslov, man bør afvente den store Skolekommissions Betænkning. Hertil kan jeg godt slutte mig, men saa burde man ikke forværre Forholdet for Kommunerne, men det gør man i dette Tilfælde. Det ærede Medlem for Bornholms Amts 2den Valgkreds (Kofod) nævnedes, som jeg sagde før, at der ikke var stor Forskel mellem Flertallet og Mindretallet. Jeg anførte, hvad dette Lovforslag vil betyde for en Købstad paa 13 000 Indbyggere. Hvis man havde fulgt Mindretallet, vilde det have betydet en Besparelse af ca. 10 000 Kr. for en saadan Kommune, saaledes at Forskellen mellem Mindretallet og Flertallet for en Kommune med en 12—13 000 Indbyggere i Virkeligheden bliver 50 000 Kr. For mig som Repræsentant for en saadan Kommune betyder det ikke saa lidt. Jeg vil derfor henstille til den høje Rigsdag, at man i hvert Fald følger Mindretallet med Hensyn til det Ændringsforslag, som er bebudet, om, at Staten afholder Halvdelen af Udgifterne til Skolevæsenet og alle de øvrige Tillæg; men for det Tilfælde, at man forhøjer Grundlønnen, mener jeg, at det er nødvendigt at kræve, at Staten afholder $\frac{2}{3}$ af Udgifterne dertil samt Udgifterne til de øvrige Tillæg.

Jeg har saa kun en Bemærkning at gøre om Lovforslagets § 17. Det er en ny Bestemmelse, der træffes, at Lærere og Lærerinder ikke selv kan tiltage sig Ret til at tage Ekstrabeskæftigelse. Jeg hilser denne Bestemmelse med Glæde. Det er ofte anført, at Lærere og Lærerinder er blevet overanstrengt i deres Lærergerning, og det er vist rigtigt nok, at hvis de omfatter den med den Interesse, som den kræver, kan den Tid, som det er anført, at de skal være i Skolens Tjeneste, være tilstrækkelig, og naar man saa, hvad jeg mener, man bør, giver dem en saadan Løn, at de ikke behøver at tage Ekstraarbejde, bør der træffes visse Bestemmelser derimod. Men jeg er grunduenig med Ministeren i hans Forslag om, at det skal være Skoledirektionen, der afgør, om en Lærer eller Lærerinde, der ønsker privat Beskæftigelse ved Siden af sin Gerning i Skolen, maa have en saadan. Et saadant Tilfælde vil i Regelen kun indtræffe i Købstæder eller i København, ikke saa ofte ude paa Landet. Det er da ganske urimeligt at lade Skoledirektionen have Afgørelsen af dette Spørgsmaal. Thi hvem er Skoledirektionen? Det er Amtmanden, som i Regelen bor i en anden By end den, der er Tale om, i alt Fald i mange Tilfælde. Det er Provsten, som i Regelen bor ude paa

Landet, og saa er det meget ofte en Landrepræsentant, en Gaardmand eller en Husmand — i de fleste Tilfælde en Gaardmand, fordi der ikke er ret mange Husmænd i Amsraadene. En saadan Skoledirektion har i næsten alle Tilfælde intet Begreb om hvorledes Forholdene er i en Købstadskole, savner fuldstændig Evne til at bedømme, hvorvidt en Lærer eller Lærerinde uden at forsømme Skolegerningen kan paatage sig privat Arbejde. Det forekommer mig derfor ganske urimeligt, at det skal være Skoledirektionen, der træffer Afgørelsen. Det bør være Kommunalbestyrelsen efter Indstilling af den stedlige Skolekommission. Hvis Lovforslaget bliver vedtaget, som det foreligger, er det Ministeren, der bestemmer, om man skal betale efter den højere eller efter den lavere Skala, det er Direktionen, der skal give Læreren eller Lærerinden Tilladelse til at have privat Arbejde, og det er Kommunen, der faar Lov til at betale. Jeg synes derfor, at det ærede Medlem fra Assens (Klaus Berntsen), der talte om, at Kommunerne ikke vilde give Afkald paa den Ret Linser, de har faaet, kan være rolige i saa Henseende. De Linser, der er serverede for Kommunalbestyrelsen, er der hverken Saft eller Kraft ved. (*Klaus Berntsen*: Det var Førstefødselsretten, ikke en Ret Linser). Hvad enten det nu er Førstefødselsretten eller en Ret Linser, giver jeg ikke meget for den, thi Kommunalbestyrelserne har kun ringe Indflydelse paa Skolevæsenet, hvad angaar Lærerkaldelser m. v. De har kun een Ting: de har Lov til at betale en meget stor Del af Udgifterne derved. Og naar de skal give Afkald paa alt det øvrige, synes jeg, de ogsaa skulde have Lov til at give Afkald paa den mindre gode Fornøjelse af udrede disse store Beløb. Jeg henstiller derfor til Rigsdagen, at den stiller sig velvillig overfor dette Spørgsmaal: Statens Overtagelse af en større Del af Udgifterne til de Lærerlønninger, som er foreslaaede i det foreliggende Lovforslag.

Formanden: Det 13de Medlem for Hovedstaden har Ordet for en kort Bemærkning.

Elna Munch: Jeg har kun bedt om Ordet for at gøre et Par Bemærkninger om Forhandlingsretten. Der er al mulig Grund til at udtale Tilfredshed med, at Tjenestemandreglerne i denne Henseende er gjorte gældende for Lærerne. Men det bliver paa den anden Side, da de Udtryk, der benyttes om Lærerorganisationerne, er direkte de samme, som benyttes i Tjenestemandreglerne, nødvendigt at sikre Lærer-